

ПРІОРИТЕТНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЮЧОЇ СИСТЕМИ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Таращенко В. А., канд. екон. наук, доцент, Томша А. О., студентка 4-го курсу, Заклад вищої освіти Міністерства фінансів України «Державний податковий університет»

Податкова система країни є досить важливим фактором її розвитку та забезпечення виконання необхідних функцій. Податки, які стягуються з фізичних та юридичних осіб є основним джерелом дохідної частини як державного бюджету так і бюджетів територіальних громад. Проте не всі суб'єкти, які зобов'язані платити податки їх сплачують або сплачують у не повному розмірі завдяки заниженню сум податкового зобов'язання або отриманням пільг нелегальними способами. Однією зі складових протидії даним явищам є податковий контроль, який здійснюють контролюючі органи. Проте податкове законодавство постійно реформується, що спричиняє зміни податкового контролю як в сторону покращення так і погіршення. Саме тому податковий контроль потребує аналізу задля виявлення аспектів, покращення яких зможе забезпечити повноцінне надходження податкових платежів до бюджету.

Згідно пункту 1 статті 61 Податкового кодексу України (ПКУ): «Податковий контроль – система заходів, що вживаються контролюючими органами та координуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи» [1]. Тобто податковий контроль стосується не лише податкової сфери, але й інших, хоча контролюючими органами згідно ПКУ є податкові та митні органи, основною діяльністю яких є реалізація дотримання законодавства з питань оподаткування. Так, наприклад, реалізація дотримання законодавства з питань патентування та ліцензування є завданням Спеціально уповноваженого органу з питань ліцензування. Фактично органи податкового контролю виконують завдання, покладені на інші органи, що породжує додаткові витрати ресурсів, які можна було б зберегти. Можливо, дані додаткові сфери входять в обов'язки податкових органів лише, якщо вони напряду пов'язані з оподаткуванням, але цього прямо не зазначено в ПКУ.

Ефективний податковий контроль має забезпечувати прозоре економічне адміністрування податкових відносин при оптимальному розмірі витрат на його здійснення і являє собою необхідну умову функціонування податкової системи. За його відсутності або малої ефективності складно розраховувати на те, що всі платники податків будуть своєчасно і у повному обсязі сплачувати податки і збори, що, у свою чергу, може поставити під загрозу економічну безпеку держави [2, с.108].

Статтею 62 ПКУ визначено способи здійснення податкового контролю: ведення обліку платників податків; інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів; перевірок та звірок відповідно до вимог цього Кодексу, а також перевірок щодо дотримання законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин; моніторингу контрольованих операцій та опитування посадових, уповноважених осіб та/або працівників платника податків відповідно до статті 39 цього Кодексу[1].

Загалом ведення обліку платників податків не є способом податкового контролю як такого. Податковий контроль має цілеспрямований характер і за основу має дію, а не підготовку до неї. Облік платників в основі є способом податкового адміністрування, яке має ширшу направленість і часові рамки в порівнянні з податковим контролем. При цьому податковий контроль є складовою податкового адміністрування зі своїм завданням і характеристиками, відмінними від обліку платників.

Основною особливістю податкового контролю є його фіскальна направленість, яка полягає в забезпеченні максимального надходження коштів до бюджету. Дана особливість стала причиною відсутності комплексних методів оцінювання та системного моніторингу контрольно-перевірочної роботи податкових органів, конкретних механізмів гармонізації взаємовідносин між платниками податків і податковими органами у процесі здійснення податкового контролю [3, с. 6]. Тобто фіскальний характер роботи контролюючих органів потребує реформування. Контролюючі органи як ідею виконання своїх обов'язків вбачають в поверненні несплачених сум до бюджету, що є лише наслідком таких порушень. Необхідно приділяти увагу масовим роз'яснювальним роботам задля запобігання порушень законодавства внаслідок допущення несвідомих та випадкових помилок.

Іншими причинами недосконалості податкового контролю є високий рівень податкового навантаження для більшості суб'єктів господарювання та недовіра до податкового законодавства. Наприклад, ЄСВ змушує підприємців нести додаткові витрати на фонд оплати праці в розмірі 22%, не надаючи нічого у відповідь, при цьому працівники теж не отримують суттєвих переваг. Недовіра до податкового законодавства виражена в його частих змінах, великої кількості підтверджених випадків зловживання службовим становищем з боку контролюючих органів та практики судових рішень не на користь платників.

Отже, податковий контроль, як спосіб забезпечення дотримання податкового законодавства в аспекті повноти сплати податків потребує реформування. Висвітлені проблеми можуть бути досить просто вирішені. Основними напрями змін задля створення ефективної системи податкового контролю є стабілізація податкового законодавства, забезпечення співпраці податкових органів з платниками через пріоритетність профілактичної та інформаційної функцій над фіскальною та каральною та забезпечення співпраці податкових органів з фінансовими та банківськими установами. Таким чином податковий контроль матиме ефективність на всіх стадіях податкового процесу.

Список використаної літератури:

1. Податковий кодекс України. Закон України №2755-VІ від 01.01.2011. Редакція від 13.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. (Дата звернення 02.10.2020).
2. Власов А. В., Понамарчук О. М. Сутність та функції податкового контролю. Юридичний вісник: науковий журнал. 2011. № 2. С. 107-113.
3. Мельник М. І., Лещух І. В. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України». 2015. 330 с.

ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Тесленко Н. Г., викладач вищої категорії, Житлово-комунальний фаховий коледж Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Метою діяльності підприємств є отримання максимального результату від своєї діяльності. Звісно, це потребує ефективного управління підприємством. Однією з проблем в українській економіці залишається відсутність достатньої прозорості в діяльності бізнесу, що не дозволяє підвищити зацікавленість іноземних інвесторів у вкладання капіталу в нашу економіку. Тому, у підприємств, які співпрацюють з іноземними інвесторами, виникають потреби у складанні фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами. У першу чергу, це потребують компанії-інвестори для отримання вірогідної інформації, що дозволить мінімізувати ризики співпраці.

Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2] складати звітність за міжнародними стандартами повинні банки, публічні акціонерні товариства та підприємства, що наведені в переліку Кабінету Міністрів України. Інші підприємства мають можливість самостійно визначитися з доцільністю складання фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) є інструментом реалізації економічної політики, основна мета використання якого полягає у забезпеченні прозорості та зрозумілості інформації щодо діяльності суб'єктів господарювання [1, с. 5]. Застосування МСФЗ дозволяє підприємствам функціонувати прозоро і надає можливість отримання надійної інформації, що робить підприємство більш престижним і привабливим для співпраці з іноземними партнерами.

Одним із методів переходу підприємств на міжнародні стандарти може бути гармонізація. Гармонізація (узгодження) – процес скорочення відмінностей між принципами бухгалтерського обліку в різних країнах. [1, с. 31].